

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий інститут мистецтв

**Кафедра методики викладання образотворчого і декоративно-прикладного
мистецтва та дизайну**

**СИЛАБУС
ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
«ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНЕ МИСТЕЦТВО»**

**Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітня програма Середня освіта «Образотворче мистецтво»
Спеціальність 014 «Середня освіта»
Спеціалізація: 014.12 «Образотворче мистецтво»
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка**

**Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1
від «4» вересня 2023 р.**

Івано-Франківськ – 2023 р.

1. Загальна інформація	
Назва освітнього компонента	Декоративно-прикладне мистецтво
Викладач (-і)	Веретко Оксана Ігорівна
Контактний телефон Викладача	+38 0666534854
Е-mail викладача	oksana.veretko@pnu.edu.ua
Формат освітнього компонента	офлайн/онлайн
Обсяг освітнього компонента	6 кредити ЄКТС, 180 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Четвер, 15.00-16.00
2. Анотація до освітнього компонента	
<p>Художній текстиль – найпоширеніший і найдоступніший вид народного декоративно-прикладного мистецтва. Зокрема вишивка – це цінне надбання матеріальної та духовної культури нашого народу. Орнамент вишитих виробів доніс до нас елементи прадавніх знаків-символів. Вишивання – невід’ємна складова декоративно-прикладного мистецтва, одна з конструктивних ланок української національної духовності, морально-етичної, матеріальної культури, що і є визначальним у значенні даної дисципліни при підготовці фахівців образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та дизайну.</p> <p>Курс «Декоративно-прикладне мистецтво» передбачає лекційні і практичні аудиторні заняття та самостійну роботу студента. Теоретичні заняття передбачають ознайомлення студентів з історією виникнення та розвитком традиційної художньої вишивки в Україні та у світі загалом. Особлива увага звертається на велике розмаїття українських орнаментальних мотивів та їхнє значення.</p>	
3. Мета та цілі освітнього компонента	
<p>Метою курсу «Декоративно-прикладне мистецтво» є дослідження процесів виникнення, становлення та розвитку вишивки в Україні, вивчення основних технологічних прийомів вишивання, типології вишитих виробів, їх функціонального призначення та художньо-естетичних особливостей. Навчити створювати мистецькі твори за законами композиції з урахуванням технології художнього вишивання. Підготовка спеціаліста ознайомленого з теорією та володіючого практичними навиками виготовлення художніх виробів.</p> <p>Відповідно до вимог освітньої програми студенти повинні:</p> <p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - творчість народних майстрів, відомих художників, що працювали і працюють в галузі художнього текстилю (вишивки); - найчастіше уживану в декоративних творах з вишивки символіку; - різноманітні техніки оздоблення текстильних матеріалів, художньої вишивки; - особливості композиційної побудови творів декоративно-прикладного мистецтва, зокрема вишитих; - ритмічні закономірності рослинного і геометричного орнаментів, розуміння «симетрії» та «асиметрії», значення силуету а також співрозмірність декору по відношенню до виробу (форми) в цілому. <p>вміти :</p> <ul style="list-style-type: none"> - виконувати на практиці основні технологічні прийоми вишивання, вишукувати форму виробу і вміло її декорувати. - використовувати новітні технічні засоби, різноманітні пристрої для оздоблення текстильних 	

матеріалів, художньої вишивки тощо.

- використовувати найрізноманітніші матеріали для створення декоративних та декоративно-вжиткових композицій на площині та в об'ємі (синтез матеріалів).

- застосовувати набуті знання у своїй творчій діяльності.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність.

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі середньої освіти, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь із наук предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу на рівні базової середньої освіти. **Загальні компетентності.**

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання й розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК8. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та значення у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК9. Здатність зберігати особисте фізичне та психічне здоров'я, керувати власними емоційними станами; конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу.

Фахові компетентності.

ФК1. Здатність застосовувати систематизовані наукові знання в професійній діяльності відповідно до предметної спеціальності.

ФК4. Здатність формувати та розвивати в учнів ключові та предметні компетентності, реалізовувати наскрізні змістові лінії засобами навчального предмета та інтегрованого навчання, розвивати критичне мислення.

ФК7. Здатність до здійснення професійної діяльності з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами); використання здоров'язбережувальних технологій під час освітнього процесу.

ФК8. Здатність до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі, залучення батьків до освітнього процесу на засадах партнерства.

ФК9. Здатність аналізувати власну педагогічну діяльність та її результати, здійснювати самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей.

Компетентності предметної спеціальності.

ПК1. Здатність глибоко розуміти класичні та новітні мистецтвознавчі поняття і на їх основі розробляти концептуальні засади образотворення.

ПК2. Здатність застосовувати знання термінології традиційних та цифрових видів образотворчого мистецтва в освітній, науковій і художньо-творчій діяльності.

ПК4. Здатність характеризувати історичні віхи еволюції образотворчого мистецтва й адекватно оцінювати наявні артефакти за об'єктивними критеріями їх художності.

ПК5. Здатність добирати ефективні для художньо-творчого розвитку учнів форми, методи, засоби і технології студіювання образотворчого мистецтва.

ПК7. Здатність застосовувати сучасні дослідницькі методи в образотворчій та художньо-педагогічній діяльності.

ПК8. Здатність до глибокого засвоєння аксіології образотворчого мистецтва й аналізу його національних рис у контексті традиціоналізму і новаторства.

ПК9. Здатність створювати безпечні умови діяльності суб'єктів художньо-педагогічного процесу в мистецько-освітньому середовищі.

ПК10. Здатність до організації, проведення й оцінки результативності навчально-творчих практик, виховних заходів та виставок творів образотворчого мистецтва.

Програмні результати навчання.

РН1. Відтворювати основні концепції та принципи педагогіки і психології; враховувати в освітньому процесі закономірності розвитку, вікові та інші індивідуальні особливості учнів.

РН2. Демонструвати вміння навчати учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички засобами навчального предмета та інтегрованого навчання.

- РН3. Визначати освітні цілі, планувати та проектувати навчальний процес на основі компетентнісного підходу з урахуванням освітніх потреб учнів; класифікувати форми, методи та засоби навчання предмета.
- РН4. Добирати та застосовувати сучасні освітні технології та методики для формування ключових і предметних компетентностей учнів; критично оцінювати результати їх навчання та ефективність уроку.
- РН5. Добирати доцільні форми та методи виховання учнів на уроках і в позакласній роботі; аналізувати динаміку особистісного розвитку учнів, визначати ефективні шляхи їх мотивації до саморозвитку та спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.
- РН6. Проектувати психологічно безпечне й комфортне освітнє середовище з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами), технологій здоров'язбереження під час освітнього процесу, способів запобігання та протидії негативним впливам на особистість, налагоджувати ефективну співпрацю з учнями та батьками (особами, які виконують їхні функції).
- РН7. Застосовувати систематизовані наукові знання в професійній діяльності відповідно до предметної спеціальності, оперувати базовими категоріями та поняттями предметної області спеціальності.
- РН8. Спілкуватися державною мовою в професійній діяльності як усно, так і письмово, комунікувати іноземною мовою за предметною спеціальністю, висловлювати обґрунтовані твердження.
- РН9. Застосовувати сучасні інформаційно-комунікаційні та цифрові технології у професійній діяльності.
- РН10. Демонструвати володіння сучасними технологіями пошуку наукової інформації для самоосвіти та застосування її у професійній діяльності.
- ПРН2. Володіти поняттєво-термінологічним тезаурусом образотворчого мистецтва, психологією художньої творчості та художньою педагогікою.
- ПРН3. Уміти знаходити й опрацьовувати візуальні і літературні джерела та ефективно використовувати їх в мистецько-освітній, науковій і художньо-творчій діяльності.
- ПРН4. Уміти аналізувати особливості образного ладу, композиційної побудови та специфіку виражальних і техніко-виконавських засобів творів образотворчого мистецтва.
- ПРН5. Володіти технологією роботи з традиційними і сучасними матеріалами образотворчого мистецтва та основами художньої майстерності.
- ПРН6. Володіти навичками художнього проектування, конструювання, формотворення, моделювання і макетування об'єктів дизайну.
- ПРН7. Уміти графічно, колористично і пластично декорувати предмети ужиткового мистецтва.
- ПРН8. Володіти інформаційними технологіями художньо-педагогічної комунікації та образотворення.
- ПРН12. Володіти педагогічним малюнком та демонстраційним обладнанням, дидактичним матеріалом унаочнення уроків образотворчого мистецтва.
- ПРН13. Уміти прищеплювати учням художні цінності традиційних і сучасних напрямів національного образотворчого мистецтва.
- ПРН14. Уміти створювати безпечні умови в мистецько-освітньому середовищі закладів загальної середньої та позашкільної освіти.

5. Організація навчання

Обсяг освітнього компонента

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	6
Практична робота	54
Самостійна робота	120

Ознаки освітнього компонента

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/вибірковий

2	014 «Середня освіта»	1	нормативний
---	----------------------	---	-------------

Тематика освітнього компонента

Тема	кількість год.		
	лекції	практичні заняття	сам. роб.
Тема 1. Історія розвитку художньої вишивки.	2		15
Тема 2. Декорування вишитих виробів. Типологія вишитих виробів інтер'єрного призначення.	4		15
Тема 3. Поняття про вишивку та її призначення. Ознайомлення з орнаментальними схемами та способами декорування виробів з текстилю (художньої вишивки). Вивчення традиційних мотивів українського народного орнаменту.		4	10
Тема 4. Техніка безпеки. Ознайомлення з інструментами та матеріалами та основними принципами роботи з ними.		2	10
Тема 5. Види швів народного вишивання.		18	20
Тема 6. Проектування в процесі художнього конструювання декоративного виробу.		10	
Тема 7. Робота в матеріалі. «Виготовлення подарункового сувеніру».		16	30
Тема 6. Презентація. Кафедральний перегляд.		4	20

6. Система оцінювання освітнього компонента

Загальна система оцінювання освітнього компонента	Вид контролю – екзамен. Максимальна кількість балів – 100. Практичні заняття – 50 балів, Контрольна робота – 10 балів; Тестові завдання / екзамен – 30 балів Самостійна робота / індивідуальне/творче завдання – 10.
Вимоги до письмових робіт	Контрольна робота – 10 балів Тестові завдання / екзамен – 30 балів Самостійна робота – 10.
Практичні заняття	Максимальна оцінка – 50 балів
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань
Підсумковий контроль	Форма контролю - екзамен; Форма задачі – комбінована (усна, письмова).

7. Політика освітнього компонента

1. Викладання курсу та взаємодія із здобувачем вищої освіти ґрунтуються на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.

Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням

<https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>

2. Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника».

Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.).

3. Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» введеного в дію наказом ректора № 447 від 24 липня 2015 р.; із внесеними змінами наказом ректора № 417 від 03 липня 2023 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozgenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf та «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.) <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf>.

4. Неформальна освіта зараховується згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

Основна література:

1. Антонович Є., Захарчук-Чугай Р., Станкевич М. Декоративно-прикладне мистецтво. Імдсд, 1992. 264 с.
2. Веретко О. І., Сенік М. М. Декоративно-ужиткове мистецтво (художнє ткацтво) : навчально-методичний посібник / за ред. проф. Б.М.Тимківа. Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2020. 144 с.
3. Голод І. В. Міське ремесло Західної України XVI-XVIII століть. Львів: ЛАМ, 1994. 136 с.
4. Гринюк М., Вах І. Косівщина мистецька. Косів: Колірдрук, 2003. 107 с.
5. Гурська А. С. Мова та граматики українського орнаменту: навч.-метод. посіб. / Київ. Альтернативи, 2003. 144с.
6. Декоративно-ужиткове мистецтво: словник у 2 т. / [за ред.. Я.П.Запаска]. Львів: Афіша, 2000. – Т. 1. 2000. 363 с.; Т. 2. 2000. 399 с.
7. Декоративно-прикладне мистецтво з практикумом у навчальних майстернях: [метод. рек. для студ. худ.-граф. фак.. пед інститутів, учнів., пед. училищ, учителів образ. м-тва і худ. праці]. – Ч. 6 / укл. Є. А. Антонович, Р. В. Чугай. Київ. РУМК, 1991. 60 с.
8. Кара-Васильєва Т., Чегусова З. Декоративне мистецтво України ХХ століття. У пошуках „великого стилю”. Київ. Либідь, 2005.
9. Никорак О.І. Українська народна тканина XIX-XX ст.: Типологія, локалізація, художні особливості. Частина І. Інтер'єрні тканини (за матеріалами західних областей України). Львів : Національна Академія наук України: Інститут народознавства, 2004, 584 с., іл.
10. Орел Л. Українські рушники. Львів, Кальварія 2003. 232 с.
11. Селівачов М.Р. Лексикон української орнаментики (іконографія, номінація, стилістика, типологія). Київ : Редакція вісника «Ант», 2005.— XVI, 400 с.

Додаткова література:

1. Декоративно-ужиткове мистецтво: Словник: У 2 т. Афіша, 2000. Т. І. - 363с.;Т. 2. – 399 с.
2. Запаско Я. П., Білик В. І., Голод І. В., Лупій С. П., Стельмашук Г. Г., Шмагало Р. Т. Нариси з історії зарубіжного декоративно-прикладного мистецтва. Київ, ІСДО, 1995.
3. Курилич М. Гуцульський орнамент. Київ. ЛК Майстер, УВЙ, 2001. 127 с.
4. Саєнко Н. Саєнко О. До становлення і розвитку українського монументально-декоративного мистецтва ХХ століття. Київ, Вид-во Ім. Олени Теліги, 2003. 558с.
5. Скрипник Г. А. Етнографічні музеї України. Київ, Наук, думка, 1989. 303 с.

Викладач: Веретко Оксана Ігорівна,

Старший викладач кафедри методики викладання образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та дизайну